

k, u, l, t, u, r, a • • •

republika slovenija
ministrstvo za kulturo
maistrova ulica 10
1000 ljubljana
t: 01 369 5900
f: 01 369 5901
e: gp.mk@gov.si
www.kultura.gov.si

MESTNA OBČINA
KRANJ

Mestna občina Kranj
Oddelek za okolje in prostor
Slovenski trg 1
4000 Kranj

Prejeto 21. 10. 2010

Sig. znak	Št. zadeve	Vredn.	L-1
4810	3505-4/2009-13		

Številka: 35012-61/2010/6
Datum: 18. 10. 2010

Na podlagi vloge Mestne občine Kranj, Slovenski trg 1, 4000 Kranj (v nadaljevanju Mestna občina Kranj), daje Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju Ministrstvo za kulturo) na podlagi 58. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 108/09; v nadaljevanju ZPNačrt) ter na podlagi 76. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/2008, 123/08; v nadaljevanju ZVKD-1) naslednje

SMERNICE ZA NAČRTOVANJE SPREMEMB IN DOPOLNITEV OBČINSKEGA LOKACIJSKEGA NAČRTA PLANINA JUG.

1. PODATKI O VLOGI

Mestna občina Kranj je z vlogo št. 3505-4/2009-48/10 z dne 15. 4. 2010, prejeto dne 22. 4. 2010, pozvala Ministrstvo za kulturo, da na podlagi drugega odstavka 58. člena ZPNačrt izda smernice za načrtovanje oziroma se opredeli do načrtovanih posegov v prostor ali načrtovanih prostorskih ureditev.

Vlogi je bilo priloženo spletni naslov, kjer je bilo objavljen osnutek Sprememb in dopolnitev Občinskega lokacijskega načrta Planina jug (v nadaljevanju: Spremembe OLN Planina jug)

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj, Tomšičeva 7, 4000 Kranj (v nadaljevanju ZVKDS OE Kranj) je na podlagi 76. in 84. člena ZVKD-1 pripravil gradivo za smernice (dopis št. II-32/2-2010 z dne 21. 5. 2010, prejet 26. 5. 2010).

2. USMERITVE ZA CELOSTNO OHRANJANJE

Celostno ohranjanje kulturne dediščine je sklop ukrepov, s katerimi se zagotavljajo nadaljnji obstoj in obogatitev dediščine, njeno vzdrževanje, obnova, prenova, uporaba in oživljanje. Ti ukrepi se uresničujejo v razvojnem načrtovanju in ukrepih države, pokrajin in lokalnih skupnosti na način, da se dediščino ob spoštovanju njene posebne narave in družbenega pomena vključi v trajnostni razvoj.

Načelo trajnostnega razvoja je osnovno izhodišče in vodilo za usmerjanje prostorskega razvoja, pomeni pa rabo prostora in prostorskih ureditev na način, da ob ohranjanju kulturne dediščine in varovanju drugih prvin okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja prihodnjih generacij.

Prostorske ureditve morajo upoštevati javno korist varstva dediščine in biti prilagojene celostnemu ohranjanju kulturne dediščine. Ne smejo biti vzrok za uničenje dediščine, ki je edinstveno, nenadomestljivo in neobnovljivo bogastvo. Prostorski razvoj je potrebno usmerjati tako, da so planske usmeritve celovite in strokovno utemeljene ter usklajene z družbenim pomenom kulturne dediščine. Družbeni pomen je vrednost, ki jo ima dediščina za skupnost in posameznike zaradi svojega kulturnega, vzgojnega, razvojnega, verskega, simbolnega in identifikacijskega potenciala ali za preučevanje strok. Na podlagi družbenega pomena dediščine se določa javna korist varstva dediščine za državo, pokrajine in lokalne skupnosti, ki obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje
- ohranitev dediščine in preprečevanje vplivov nanjo
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje
- celostno ohranjanje dediščine
- spodbujanje kulturne raznolikosti
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

Prostorske ureditve morajo biti prilagojene celostnemu ohranjanju kulturne dediščine tudi v vplivnem območju kulturnega spomenika ali dediščine, ki pomeni širšo okolico nepremičnega kulturnega spomenika ali dediščine in je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega, prostorskega, simbolnega in socialnega vidika in se v njej presojuje vplivi na dediščino.

Objekte in območja kulturne dediščine je potrebno varovati pred poškodovanjem ali uničenjem tudi med gradnjo – čez objekte in območja kulturne dediščine ne smejo potekati gradbiščne poti, obvozi, vanje ne smejo biti premaknjene potrebne ureditve vodotokov, namakalnih sistemov, komunalna, energetska in telekomunikacijska infrastruktura, ne smejo se izkoriščati za deponije viškov materialov ipd.

3. PREDLOGI REŠITEV IN UKREPOV VARSTVA

Smernice v smislu predlogov rešitev in ukrepov varstva so strukturirane v sklopih:

- 3.1 podatki o kulturni dediščini
- 3.2 smernice za načrtovane prostorske ureditve
- 3.3 usmeritve za presojo vplivov na kulturno dediščino in arheološke ostaline
- 3.4 smernice priporočilne narave

Pri pripravi prostorskih aktov je skladno s 74. členom ZVKD-1 potrebno upoštevati varstvo kulturne dediščine in v akt vključiti ukrepe varstva. Upoštevanje varstva je treba zagotoviti v vseh fazah priprave prostorskega akta, še posebej tistih njegovih delov, ki so neposredna podlaga za izdajanje soglasij za posege v dediščino.

3.1 PODATKI O KULTURNI DEDIŠČINI

Območje sprememb in dopolnitev OLN Planina jug posega na enoto dediščine **Kranj – Pokopališče na Planini (EŠD 20682)**. Enota kulturne dediščine je vpisana v register nepremične kulturne dediščine

in je opredeljena tudi v Strokovnih zasnovah varstva kulturne dediščine za območje Mestne občine Kranj, ZVKDS OE Kranj, februar 2008.

Kot digitalne podatke za grafični prikaz enot kulturne dediščine lahko uporabite podatke, ki so bili občini posredovani ob prvem prikazu stanja (posredovalo Ministrstvo za okolje in prostor) ali jih ponovno pridobite na Ministrstvu za kulturo – INDOK, Metelkova 4, 1000 Ljubljana, ki je pristojno za vodenje registra nepremične kulturne dediščine. Podrobnejše pogoje za pridobitev in posredovanje podatkov iz registra v digitalni obliki najdete na spletni strani Ministrstva za kulturo http://www.mk.gov.si/si/storitve/podatki/razvidi_evidence_in_registri/register_nepremicne_kulturne_dedisce/posredovanje_podatkov_uporabnikom/.

Podatki o kulturni dediščini vključno s povezavami na Priročnik pravnih režimov varstva, ki jih je treba upoštevati pri prostorskem načrtovanju in posegih v prostor v območjih kulturne dediščine, in odloke o razglasitvah so dosegljivi za pregledovanje na <http://evrd.situla.org>.

3.2 SMERNICE ZA NAČRTOVANE PROSTORSKE UREDITVE

3.2.1 Varstveni režimi

Pri pripravi prostorskega akta je potrebno upoštevati varstveni režim, ki velja za varstveno območje dediščine oziroma za enoto dediščine Kranj – Pokopališče na Planini (EŠD 20682).*

Varstveni režimi za enote registrirane kulturne dediščine in njihova vplivna območja, vključena v strokovne zasnove:

Splošni varstveni režim

Na območjih registrirane kulturne dediščine so dovoljeni posegi v prostor in prostorske ureditve, ki:

- prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti,
- dediščino varujejo in ohranjajo na mestu samem (in situ),
- ne prizadenejo varovanih vrednot ali materialne substance, ki jih nosi.

Na območjih registrirane kulturne dediščine ni dovoljeno:

- odstraniti (rušiti) registrirane kulturne dediščine,
- posegati v prostor ali izvajati dejavnosti na način, ki bi prizadeli varovane vrednote območja ter prepoznavne značilnosti in materialno substanco, ki so nosilci teh vrednot,

V okolici območij kulturne dediščine se uveljavlja nadzor nad posegi v prostor, ki bi utegnili negativno vplivati na območje kulturne dediščine (vplivno območje dediščine).

V vplivnih območjih velja naslednji pravni režim varstva:

- ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine,
- prepovedane so ureditve in posegi, ki bi utegnili imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali materialno substanco kulturne dediščine.

Dovoljene so ureditve, ki spodbujajo razvoj in ponovno uporabo kulturne dediščine.

---

* V času izdaje smernic varstvena območja dediščine (25. člen ZVKD-1) še niso sprejeta in velja, da se obvezno upoštevajo varstveni režimi in druga merila in pogoji za izvedbo posegov v prostor, za enote dediščine vključene v strokovne zasnove varstva kulturne dediščine, ki jih je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. list RS št.7/99) (131. člen ZVKD-1): *Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za območje Mestne občine Kranj (ZVKDS OE Kranj, februar 2008)*.

Izjemoma je dovoljeno na podlagi soglasja ministra kulturno dediščino odstraniti in sicer ob izpolnitvi naslednjih pogojev:

- če se ugotovi njena dotrajanost ali poškodovanost, ki je ni mogoče odpraviti z običajnim sredstvi, ali če dediščina ogroža varnost ljudi in premoženje,
- če je bila pred tem opravljena raziskava objekta in
- če raziskavo in odstranitev nadzoruje pristojna organizacija.

Soglasje je za registrirano dediščino potrebno pridobiti, če obveznost soglasja določa prostorski akt.

Dodatni varstveni režim za registrirano memorialno dediščino določa, da se ohranjajo se varovane vrednote, kot so:

- avtentičnost lokacije,
- materialna substanca in fizična pojavnost objekta ali drugih nepremičnin,
- vsebinski in prostorski kontekst območja z okolico ter vedute.

Varstveni režimi so podrobneje prikazani in obrazloženi v »Priročniku pravnih režimov varstva, ki jih je potrebno upoštevati pri prostorskem načrtovanju in posegih v prostor v območjih kulturne dediščine«. Priročnik je sestavni del podatkov za prikaz stanja v prostoru, ki so bili s strani Ministrstva za okolje in prostor občinam posredovani v jeseni 2008.

3.2.2. Kulturnovarstveno soglasje za posege

- Za poseg v enoto kulturne dediščine je treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje za posege, ki ga izda organ pristojen za varstvo kulturne dediščine. Kulturnovarstvene soglasje izda pristojna območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (28. – 30. člen ZVKD-1)
- Za poseg v objekt ali območje varovano po predpisih o varstvu kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakor koli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo (26. točka 3. člena ZVKD-1)

V določbah prostorskega akta morajo biti opredeljene obveznosti glede pridobivanja soglasij pristojnega organa.

3.2.3. Opredelitev do načrtovanih prostorskih ureditev

(povzeto po gradivu za smernice, ki ga je pripravil ZVKDS OE Kranj)

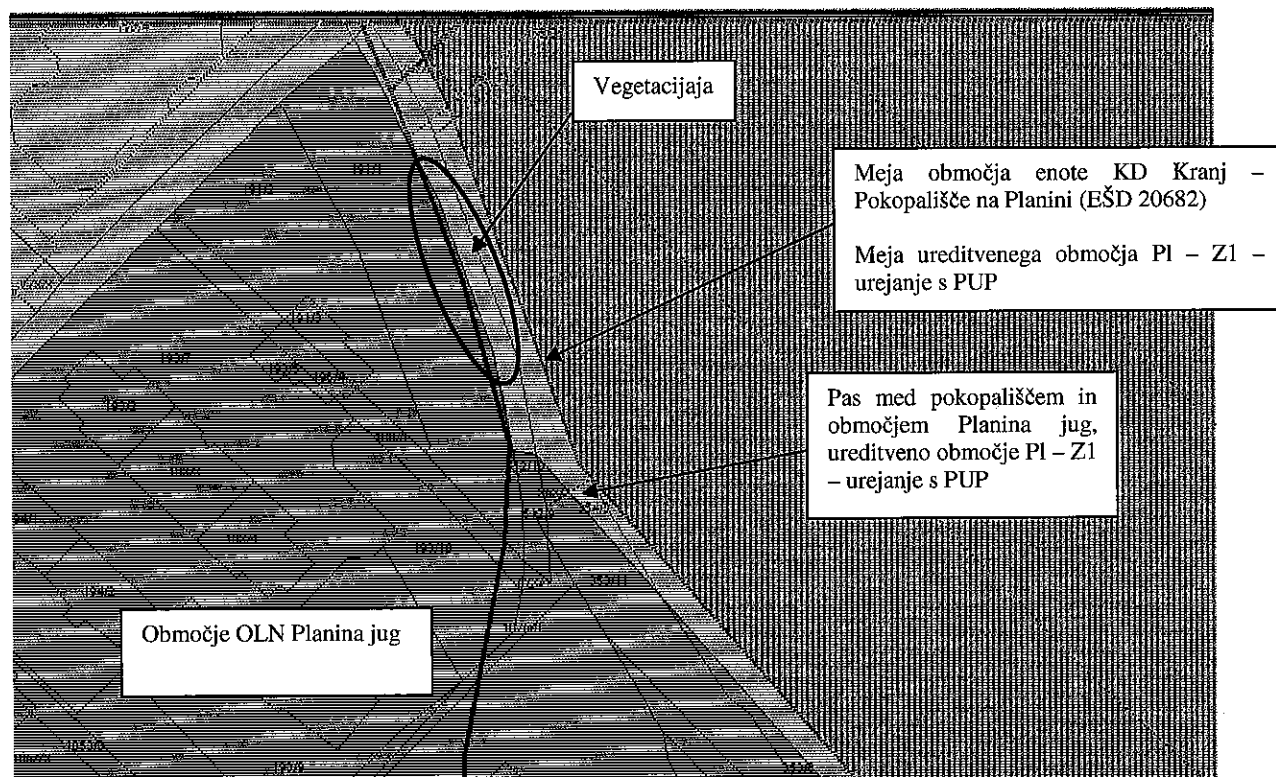
Spremembe št. 3 in 6 nista sprejemljivi iz dveh vidikov:

1. neskladnost območja urejanja z območji opredeljenimi v višjih planskih aktih
2. problematika ohranjanja varovanih elementov kulturne dediščine

1. Skladnost prostorskih aktov

Glede na grafični del veljavnega Odloka o prostorskih sestavinah dolgoročnega in družbenega plana Mestne občine Kranj s spremembami, menimo, da je meja občinskega lokacijskega načrta določena na način, da se med pokopališkim zidom in območjem OLN ohranja nepozidan pas, ki sodi k

ureditvenemu območju Planina Z1, kar je za neposredno bližino pokopališča primerna rešitev. Omogoča ozelenitev roba pokopališča. Delno je (v smeri starejših blokov) ozelenitev že prisotna.

<http://gis.kaliopa.si/MOKranj/frames.asp> podatki iz planske dokumentacije

Stališče glede načrtovane spremembe št. 3 in št. 6 je, da se območje OLN s spremembami ne sme širiti izven območja določenega s planskimi akti.

2. Stališče do načrtovanih rešitev, ki posegajo neposredno v enoto kulturne dediščine (sprememba št. 3 in št. 6)

Ocenjujemo, da parcialna odstranitev – prestavitev obstoječe ograje oziroma zidu pokopališča ni ustrezna. Menimo, da je glede na dejansko stanje v prostoru potrebno celovito reševanje problematike stikanja različnih rab in dejavnosti. Predlagamo, da se k problematiki zagotavljanja primerne urejenega (ozelenjenega) pasu med območjem stanovanjskih blokov in trgovskega centra ter območjem pokopališča pristopi celostno.

3.3 USMERITVE ZA PRESOJO VPLIVOV IZVEDBE PLANA NA KULTURNO DEDIŠČINO IN ARHEOLOŠKE OSTALINE V OKVIRU CELOVITE PRESOJE VPLIVOV NA OKOLJE

Usmeritve za presojo vplivov izvedbe plana na kulturno dediščino

Če se bo za predmetni OPPN opravila celovita presoja vplivov na okolje, je potrebno upoštevati naslednje:

Predmet presojanja ni samo registrirana kulturna dediščina, ki se nahaja v območju umeščanja novih ureditev, ampak vsa dediščina, na katero ima izvedba plana lahko vpliv (kulturna dediščina, ki je v bližini oz. širšem območju). Z vidika presojanja vplivov na kulturno dediščino je treba upoštevati vse vrste vplivov (neposredni, daljinski, kumulativni in sinergijski, kratkoročni, srednjeročni, dolgoročni, trajni in začasni vplivi na kulturno dediščino) glede na specifičnost predmeta načrtovanja oz. načrtovane posege v prostor ali prostorske ureditve. Vpliv oz. stopnja vpliva ni odvisna samo od fizičnega poseganja v kulturno dediščino, temveč od obsega in značilnosti posega ter značilnosti objekta ali območja kulturne dediščine (zvrst, umeščenost v prostor, valorizacija, varstvena usmeritev / režim, ocena stanja). Načrtovane gradnje sicer neposredno ne posegajo v zavarovane enote, menimo pa, da bodo vplivale na njihov ambient, predvsem zaradi vedut v širšem prostoru.

Viri podatkov so: Priročnik pravnih režimov varstva, ki jih je treba upoštevati pri prostorskem načrtovanju in posegih v prostor v območjih kulturne dediščine, strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine, odloki o razglasitvah kulturnih spomenikov in izdane smernice. Pri opisu stanja se dosledno uporablja terminologija iz RKD, vključno z navedbo evidenčne številke dediščine (skrajšano EŠD) in ne stare evidenčne oznake dediščine iz prostorskih aktov oz. strokovnih podlag.

Povzame se varstvene režime območij in objektov, ki so neposredno ali posredno tangirani s prostorskim aktom, saj so za presojo vplivov ključni ti in ne le dejstvo prisotnosti dediščine.

Usmeritve za presojo vplivov izvedbe plana na arheološke ostaline

Ker obstoječi podatki za celotno območje OPPN o **prisotnosti arheoloških ostalin niso celoviti** in ne omogočajo priprave okoljskega poročila, je potrebno v okviru celovite presoje vplivov na okolje, če se bo ta pripravljala na podlagi Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, tudi na območjih, ki ne zapadejo pod območje registriranega arheološkega najdišča Ždinja vas – Arheološko najdišče (EŠD 8656), izvesti predhodne arheološke raziskave - predhodno oceno arheološkega potenciala, da se pridobijo informacije, potrebne za vrednotenje dediščine in natančneje določijo ukrepi varstva.

Dokler te raziskave niso opravljene in pridobljene dodatne informacije, ni mogoče ugotoviti vpliva izvedbe prostorskega akta na arheološko kulturno dediščino.

V primeru, da se bo za prostorski akt izvajal postopek CPVO na podlagi Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, je potrebno pridobiti dopolnilne smernice zaradi potrebne konkretizacije predhodnih arheoloških raziskav.

Pripravljaivec okoljskega poročila oz. občina kot pripravljavec prostorskega akta in organ, ki mora zagotoviti okoljsko poročilo, naj pozove Ministrstvo za kulturo, da izda tovrstne dopolnilne smernice –konkretizacijo potrebnih predhodnih arheoloških raziskav za ustrezno preveritev vpliva in sprejemljivosti načrtovanih posegov z vidika varstva arheoloških ostalin.

V vlogi za izdajo dopolnilnih smernic morajo biti predstavljeni tudi podatki o posegih, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno s predpisi o varstvu okolja:

- vrsta posega (iz Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje) in opis posega,
- točna lokacija, vključno s številkami parcel (tudi v shp. obliki),

- kopija odločbe MOP o potrebnosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje ali vsaj številko in datum dokumenta.

Za predhodne arheološke raziskave je skladno z 31. členom ZVKD-1 treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev, razen če dela opravi ZVKDS v okviru javne službe. Kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev izda minister za kulturo.

3.4 SMERNICE PRIPOROČILNE NARAVE

3.4.1 Smernice priporočilne narave k načrtovanim prostorskim ureditvam

Širitev poslovnih con in konkurenčnih dejavnosti na obrobju mesta ima posreden vpliv na možnost ohranjanja kulturnega spomenika Mestnega jedra Kranja (Ur. Vestnik Gorenjske št. 19/83), na kar je pristojna strokovna javna služba opozarjala že v fazi priprav OLN Planina jug. Stanje v mestnem jedru danes kaže, da so bila takratna opozorila upravičena. Po odprtju poslovnih con na obrobju, so se ponudniki raznih storitev iz mestnega jedra izselili.

Glede na to, se širitev poslovne cone in vzpostavitev novih gostinskih obratov na obrobju mesta odsvetuje (sprememba 1 in 2). Tudi iz urbanističnega vidika je dodajanje volumnov, še posebno na območju proti jugu neprimerna rešitev. Za doživljanje prostora so prijetnejše rešitve, pri katerih so objekti od cest umaknjeni v notranjost parcel.

3.4.2 Smernice priporočilne narave za varstvo arheoloških ostalin izven območij registriranih arheoloških najdišč (v primerih, ko se CPVO ne izvede)

Na območjih prostorskih aktov, ki so podlaga za posege v prostor in za katere predhodne arheološke raziskave še niso bile opravljene, je priporočljivo že v času priprave prostorskega akta izvesti predhodne arheološke raziskave – predhodno oceno arheološkega potenciala.

Predhodna ocena arheološkega potenciala je namenjena pridobivanju informacij o ranljivosti oziroma primernosti prostora glede na predlagano namensko rabo oziroma prostorsko ureditev. Rezultati raziskav omogočajo ustreznejše opredelitve prostorskih ureditev z vidika varstva arheološke dediščine in ustreznejše določitve rešitev in ukrepov za celostno ohranjanje kulturne dediščine. Z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav se občutno zmanjša možnost naknadnih naključnih najdb arheoloških ostalin ob posegih v prostor. Ker predhodna ocena arheološkega potenciala za obravnavano območje še ni bila izdelana, predlagamo, da te raziskave pripravljaavec prostorskega akta naroči že v času priprave prostorskega akta.

Čas, ki je potreben za izvedbo predhodnih raziskav za sprostitev zemljišča, obremenitev investicij(e) s stroški raziskav (izkopavanje in poizkopavalni postopki), kot tudi možnost zahteve po spremembi izvedbenih načrtov in prezentiranju odkrite arheološke dediščine *in situ* so po našem mnenju dovolj tehtni razlogi, da je tudi pripravljavcu prostorskega akta (občini) v interesu, da se predhodne arheološke raziskave (ocena arheološkega potenciala) izvedejo pred sprejetjem prostorskih aktov in s tem poveča pravna varnost investorjev.

V skladu z določili 31. člena ZVKD-1 je za izdajo kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev arheološke dediščine pristojen minister za kulturo Republike Slovenije.

V kolikor predhodne arheološke raziskave kljub temu niso opravljene pred začetkom izvedbe zemeljskih del, je zaradi varstva arheoloških ostalin potrebno Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije skladno s 55. členom ZVKD-1 omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi. V tem primeru prosimo, da lastnik zemljišča/investitor/odgovorni vodja o dinamiki gradbenih del pisno obvesti ZVKDS OE Novo mesto vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del.

Opozarjamo tudi na določilo 26. člena ZVKD-1, da je ob vseh posegih v zemeljske plasti obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju dediščine zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke.

V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko Zavod to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline (27. člen ZVKD-1).

Pred sprejetjem prostorskega akta je treba pridobiti mnenje Ministrstva za kulturo, s katerim se ugotovi sprejemljivost predlaganih rešitev v predlogu prostorskega akta z vidika varstva kulturne dediščine. Zahtevi za izdajo mnenja morata biti priložena **predlog prostorskega akta in obrazložitev o upoštevanju smernic.**

S spoštovanjem,

Maja Jeglič
podsekretarka

Jeglič Maja

Damjana Pečnik

Damjana Pečnik
generalna direktorica
Direktorata za kulturno dediščino

Poslati:

- naslov
- ZVKDS OE Kranj, Tomšičeva 7, 4000 Kranj
- arhiv